

واکاوی و آسیب شناسی ساختار کالبدی و عملکردی محله ؛ نمونه مورد مطالعه، محله جفره بوشهر

راحیل ندومی¹ *، دنیا اکبرزاده²

1- کارشناس ارشد معماری، بوشهر، خیابان عاشوری، rahilnadoomi@gmail.com

2- کارشناس ارشد شهرسازی، بوشهر، خیابان رئیسعلی دلواری، donyakbarzadeh@gmail.com

چکیده

شهرها به عنوان پیچیده ترین مصنوعات بشری و سامانه های یکپارچه زیستی از اجزای گوناگونی تشکیل یافته اند که در تعامل با یکدیگر یک کلیت واحد را به وجود می آورند. محله قسمتی از شهر است که بعنوان بخش مهمی از ساختار شهرها دارای کارکردهای گوناگون بوده؛ اما امروزه با رشد شتابناک و بی رویه جمعیت و کالبد شهرها از یکسو و پاشیدگی اجتماع های کوچک و نظام محله بندی از سوی دیگر، شهر با چالش و مسائل جدیدی در شهرسازی مدرن امروز مواجه شده است. همراه با رواج طرح های توسعه شهری، تراکم جمعیتی و ساختمانی بر کالبد محلات تحمیل شده که با کارکردها و ویژگی های کالبدی محله مطابقت نداشته است. در این پژوهش به بررسی ویژگی های یک محله مطلوب پرداخته می شود، سپس ساختار کالبدی محله جفره بوشهر بر اساس نقاط ضعف، قوت، فرصتها و تهدیدهای کالبد آن شناسایی می شود. در نتیجه راهکارهایی در جهت ارتقای کیفیت محله به منظور رسیدن به خصوصیات یک محله مطلوب ارائه می شود.

واژه های کلیدی: محله، ساختار کالبدی، محله جفره، بوشهر.

1- مقدمه

سازمان فضایی شهرهای سنتی ایران در روند پیدایش خود همواره تابع منطق مکانی، فرهنگی و اجتماعی بستر خود بوده است. شتاب پذیرش مناسبات نوین اقتصادی و اجتماعی بار سنگینی را بر ساختار و بافت تاریخی شهر وارد کرد و منجر به ظهور مفاهیم جدیدی از فضاهای شهری شد، بطوریکه تفاوت آشکارشان با فرهنگ زمینه و خاستگاه اجتماعی حاضر، منطق ارگانیک رشد و توسعه و کیفیت زندگی شهری را از بین برد. شهر بوشهر نیز از این قاعده مستثنی نیست، محله جفره یکی از محلات تاریخی و قدیمی بوشهر می باشد که در مجاورت ساحل دریای خلیج فارس واقع شده است. این محله در دهه های اخیر به دلیل ساخت و سازهای شبه مدرن و بدون توجه به ساختار محله و شغل ساکنین آن با تغییرات ساختاری و کارکردی شدیدی مواجه شده همچون از هم گسیختگی سازمان فضایی قدیمی محله، فرسودگی کالبدی بناها و بعضا از بین رفتن کامل فضاهایی با مصالح بومی و غیر ایستاد، اختلال در نظام حرکتی میان محله و دریا با راه اندازی خیابان چمران در میان آن ها، وجود کاربری های ناسازگار با محله در خط ساحلی، کمبود فضاهای جمعی خدماتی و تفریحی که زمینه ساز ایجاد معضلات اجتماعی شده اند.